

Knippen of slijpen van hoektanden van pasgeboren biggen

Gerard Plagge, VPB-R

Het knippen of slijpen van de hoektanden bij pasgeboren biggen is niet altijd noodzakelijk. Wanneer het niet systematisch wordt gedaan is een goede controle op verwondingen aan de uier van de zeug en verwondingen door vechten en bijten van de biggen belangrijk. Bij knippen is de kans op ontstekingen in de bek groter dan bij slijpen of bij niet knippen of slijpen. Zowel de invloed van het slijpen van de tandjes als van het knippen en gelijktijdig toedienen van een langwerkend breedspectrum antibioticum om gewrichtsontstekingen te voorkomen is niet statistisch aangetoond.

Volgens de Gezondheids- en Welzijnswet is het verboden routinematig hoektanden van biggen te knippen. Het is alleen toegestaan voor zover noodzakelijk ter bescherming van de zeug of de biggen. Eerder onderzoek (Hol 1982) wees al uit dat het systematisch knippen van hoektanden niet altijd noodzakelijk is. Wanneer zich problemen voordoen, omdat de zeug de biggen niet wil zogen of wanneer er verwondingen aan de biggen of aan de uier van de zeug ontstaan, dan kan een behandeling alsnog worden uitgevoerd. In plaats van de hoektanden te knippen is het ook mogelijk om met behulp van een slijpmachine de punten van de tanden weg te slijpen. Slijpen heeft als voordeel dat alleen de punten worden geslepen, zodat er geen wonden of beschadigingen aan het tandvlees ontstaan wat de kans op eventuele ontstekingen verkleint.

Om het effect van knippen of slijpen te kunnen vaststellen is op het Varkensproefbedrijf te Raalte onderzoek uitgevoerd.

In het onderzoek zijn vier groepen met elkaar vergeleken:

- een controlegroep waarbij de hoektanden niet zijn behandeld;
- een proefgroep waarbij de hoektanden zijn geknipt;
- een proefgroep waarbij de hoektanden zijn geknipt en waarbij de biggen tevens een antibioticum kregen toegediend om ontstekingen tegen te voorkomen;
- een proefgroep waarbij de hoektanden zijn geslepen. Deze biggen kregen geen antibioticum toegediend.

Op de dag van de geboorte zijn de tanden geknipt of afgeslepen. De resultaten van het onderzoek hebben alleen betrekking op de zoogperiode.

Resultaten van het onderzoek

Verschillen in technische resultaten zoals groeisnelheid, uitval en behandelingen tegen gezondheidsstoornissen zijn niet aangetoond. Het uitvalspercentage van 8,6% voor slijpen was het laagst, maar niet aantoonbaar lager dan dat van de andere behandelingen. In de groep van met antibiotica behandelde biggen is 4,8% van de biggen tegen gewrichtsontsteking behandeld en in de groep "slijpen" 5,6%. Deze percentages verschillen niet aantoonbaar van die van de andere groepen (6,3 en 6,1%, zie tabel 1). Wel is er een duidelijk verschil in het aantal verwondingen bij de biggen ten gevolge van vechten en bijten (figuur 1). Wanneer de hoektanden niet worden geknipt of geslepen zijn er duidelijk meer biggen met uitwendige verwondingen, met name aan de boven- en onderkaak. Ook de aard van de verwondingen is ernstiger bij biggen waarvan de hoektanden niet zijn behandeld. Bij twee tomen waren de verwondingen zo ernstig dat het nodig werd geacht de hoektanden alsnog te behandelen. Het aantal biggen met uitwendige verwondingen en de mate van verwonding neemt toe met de leeftijd van de biggen. Beschadigingen en ontstekingen in de bek komen met name in het begin van de zoogperiode meer voor bij biggen waarvan de tanden zijn geknipt (figuur 2). Aan het einde van de zoogperiode zijn de verschillen kleiner dan in het begin. Het toedienen van een antibioticum, gelijktijdig met het knippen van de

tanden, heeft in dit onderzoek niet geleid tot een duidelijke vermindering van ontstekingen ten gevolge van de verwondingen.

Praktische ervaringen

Wanneer hoektanden niet systematisch worden geknipt of geslepen is een goede controle op het voorkomen van verwondingen erg belangrijk. Tijdens het onderzoek is niet gebleken dat er bij de zeugen met biggen waarvan de tanden niet waren behandeld meer onrust voorkwam tijdens het zogen dan bij de zeugen met onbehandelde biggen. Bij constatering van verwondingen aan de biggen of aan de uier van de zeug kunnen de hoektanden alsnog worden ge-

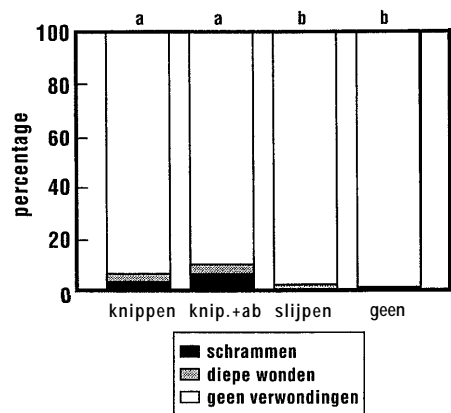
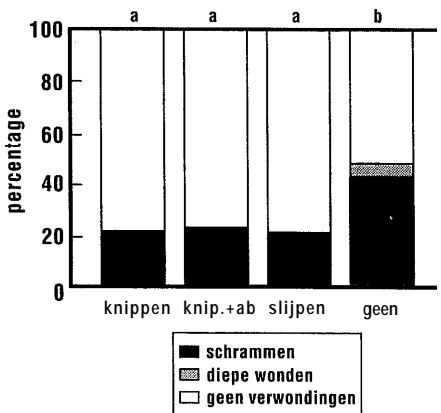
knipt of geslepen. Dit kan ontstaan bij zeer grote tomen of bij zeugen met een matige zogproductie. Afhankelijk van de situatie en de ernst van de verwondingen kan soms worden volstaan met de behandeling van een aantal biggen binnen een toom. Het knippen heeft als voordeel dat de investering voor een tang gering is en dat het snel uit te voeren is. Een tandenkniptang kost ongeveer f 20,-. Een slijpmachine kost ongeveer f 500,- en een diamant slijpsteentje f 65,-.

De kans op versplintering van de tanden en op verwondingen in de bek is bij knippen groter dan bij slijpen. Nauwkeurig werken, alleen de punten verwijderen en het gebruik van een goed sluitende scherpe tang is belangrijk ■

Tabel 1: Technische resultaten tijdens de zoogperiode.

	Behandeling			
	knippen	knippen + antibioticum	slijpen	geen
Aantal biggen	1528	1547		
Gemiddelde toomgrootte	11,2	11,0	1472	1514
Groei per dag	204	215	11,1	10,8
Percentage uitval	9,2	10,1	211	213
Percentage biggen behandeld tegen gewrichtsontsteking	6,3	4,8	8,6	9,3

De verschillen zijn niet significant.

Figuur 1: Verwondingen aan de kop op dag 10

Figuur 2: Verwondingen in de bek op dag 10

a,b: kolommen met een verschillende letter verschillen significant.